

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nerăscutate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează
la cerere.
Se primesc la Administrație
Brașov și la următoarele
SIRURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachr.
Nr. Augustin & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalk A. P.
pelik Nachf., Anton D. pelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erzsébet-körút
Prețul inserțiilor: o serie
garzonă pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
6-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
ANUNȚURI DE ÎNTRU-URĂRI
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prețuiește la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colecționi.
ANUNȚURI DE ÎNTRU-URĂRI
Administrația, Piața mare
nr. 30, Brașov.
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
On dnuși acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 85.

Brașov, Sâmbătă 18 Aprilie (1 Mai).

1909.

Toate se răsună.

Toate se răsună. Așa s'a întâmplat și cu coaliția ungurească și cu partidul independist din sânul ei. Au tot amănăt, ba au umblat chiar să zădărnicească introducerea votului universal, punctul cardinal al angajamentelor luate de șefii acestei coaliții față de coroana, apoi, în programul guvernului, și față de țara întreagă. Nu s'a gândit că și cu trăgănarea și ignorarea va merge numai până la un loc, că va sosi un moment când li-se va cere celor din coaliție să dea samă despre ce au făcut cu votul universal.

Acest moment a sosit — ce e drept — după trei ani indesați dela venirea lor la putere, dar a sosit în niște împrejurări, despre cari ei nici n'au visat și n'au putut visa. Ori doară s'ar fi găsit și numai unul dintre independiști mai cu samă, care să presupună măcar, că acea Austrie, de care pe atunci își băteau joc, că este un adevărat balamuc de poaie, de idei, de nizuințe și de aspirațiuni divergente, și o luau ade-seori în zeflem: a ca pe un stat lipsit de orice unitate de acțiune și de orice consolidare, se presupună măcar zicem, că această Austrie va ajunge peste trei ani la o vază și influință în centrul Europei cum n'a mai avut-o din vremile lui Metternich?

Pe cine să mai sperie acuma Kossuth și tovarășii cu amenințările lor, că se vor întoarce la concluzele dietei dela Dobrișin, când tot statul major kossuthist în frunte cu însuși fiul fostului dictator antișambrează în palatul dela Viena, așteptând deciziunea împăratului, care va hotărî dacă și cât timp vor mai putea fi la cârmă? Odinioară, când Kossuth-tatul ajunge stăpân pe țară după detronarea dinastiei la Dobrișin, banca independentă maghiară nu era numai un postulat, ci se pusese în ființă și

inundase țara cu note sau hârtii roșii de a le lui Kossuth. Astăzi statul major al celor cu pantaloni roșii și strâmți, comandați încă de fiul exdictatorului, este numai un cverulant pentru banca independentă ungară la porțile Burg-ului împărătesc.

Ce mare deosebire într'un restimp de 60 de ani! Dar ce pot folosi asemănările între ce a fost atunci și ce este acum? Opoziția extremă independistă de odinioară, care mânca și înghița foc și pară, de când a ajuns la putere și de când șefii ei au primit distincțiuni și decorațiuni împărătești, s'a imblânzit grozav în sus și tot mai puțin sunt aceia dintre adevărții ei, cari mai țin să-și păstreze vaza și demnitatea de odinioară, stăruind pentru banca națională independentă. Iusth, Hollo și cu grupul lor însă abia mai sunt în stare să-și arate clonții Vienei. Grozav de greu și peste mână le vine mai ales reproșul, ce i se face coaliței, ca și partidului lor întreg, că nu și-au împlinit angajamentul luat pentru crearea reformei electorale. „Noi n'am împiedecat“, zise Iusth, în clubul lor, „executarea reformei electorale“. Din contră, dacă partidul independist va veni singur la cârmă, el e gata ea pe baza programului său să realizeze votul universal, egal. Recunoaște îndatorirea, de a executa această reformă electorală, dar zice, partidul independist o poate face aceasta numai, dacă i se va da lui puterea și, ca el să poată lua frânele guvernului, trebuie să primească garanții pentru înființarea băncii ungare independente. Se va vedea cu ocazia audiențelor, ce vor urma în săptămâna viitoare pentru desnodământul crizei, cum stă treaba cu „garanțiile“ și dacă poate fi vorba de ele. Despre un lucru însă sunt toți în clar. Cabinetul viitor ungar numai așa se va putea constitui, dacă va garanta neamânata rezolvare a reformei electorale și nimeni nu se mai gândește azi la proiectul lui An-

drassy, al cărui sistem de pluralitate a căzut în baltă. Chiar independiștii vin și să imbie acum, că, dacă li se va da lor cârma, sunt gata să introducă așa, cum dorește Monarhul, votul universal, egal, după comune și secret.

De când cu audiența lui Wekerle la principele moștenitor Francisc Ferdinand, ce a durat două oare întregi, și în care nu s'a vorbit decât de votul universal, independiștii, în frunte cu Iusth, declară în toate părțile, că vor face votul universal pe bază democratică, cum vrea Maestatea Sa, — numai să le dea banca.

Cei dela Viena vor răspunde: Deocamdată nu e nici o necesitate de bancă națională maghiară independentă, faceți mai întâi ce erați datori să faceți încă înainte de asta cu doi ani: votul universal; după aceea vom vedea ce va mai fi.

Hic Rhodus, hic salta!

Ziarele maghiare despre situație. »Fester Lloyd« consideră situația de foarte posomorâtă. De-o apropiere a moștenitorului tronului, în ce privește punctul de vedere ungar, — zice »P. L.« — nici pomeneire. Mai departe e limpede și lămurit, că dorințele, aspirațiunile și cererile miniștrilor ungari au fost întâmpinate la Viena cu negațiune și răceală. Un moment serios oferă și ținuta partidului independist. Kossuth poate să aibă cea mai mare bunăvoință, nu va fi însă în stare să ofere o garanție privitor la atitudinea partidului independist în ce privește cestiunea băncii și reforma electorală.

»Budapesti Hirlap« zice că partidul independist ar dori să devină partid de guvern, fără a lua însă asupra-și îndatoririle unui atare partid. Este însă imposibil a sta la guvern și a folosi în același timp lozince de-ale opoziției.

»Pesti Napló« crede că acțiunea pentru formarea unui guvern, care să realizeze reforma electorală și să rezolve cestiunea băncii printr'un provizoriu pe mai mulți ani, ar fi sprijinită de partidul independist, în cazul când Andrassy ar repăși.

»Budapest« se mângâie scriind, că ignorarea trușă a puterii Ungariei pare a se baza pe o iluziune optică.

Nu mai »Népszava« loveste cui'n cap spunând, că pentru partidul independist, dacă vrea să ajungă la putere, nu există o altă alternativă decât: o reformă electorală cinstită sau servicii de lachei lui Andrassy.

Recunoașterea Bulgariei de către Austro-Ungaria, Germania și Italia a fost notificată alaltăeri guvernului bulgar de către reprezentanții acestor Puteri. Aceștia au felicitat guvernul și s'au înscris în registrele palatului.

Revoluția din Turcia.

Schimbarea urmată pe tronul Turciei prin proclamarea Sultanului Mehmed V. s'a întâmplat cu aceeași repeziune, ca în genere toate acțiunile comitetului tinerilor Turci. După știrile mai nouă comitetul Turcilor tineri se va dizolva în curând, încredințându-se cu conducerea afacerilor imperiului partidului parlamentar otoman național-liberal. Pentru a nimici în genere orice contrarevoluție pe viitor, tinerii Turci au îndepărtat din oraș pe toți aderenții vechiului regim. O parte dintre aceștia au fost exilați, iar altă parte uciși. O telegramă ne anunță, că alaltăeri au fost executați, în urma unei sentințe a tribunalului de războiu, 200 ofițeri, 200 subofițeri, 50 soldați, 70 hodza și 40 detectivi, cari s'au dovedit vinovați în recenta revoluție. Într-aceea arestările continuă, iar adunarea națională a adus ohotărâre, ca averile oamenilor vechiului regim, a căror proveniență e suspectă, să fie confiscate.

Motivele detronării Sultanului.

Iată împrejurările detronării lui Abdul Hamid: Adunarea națională s'a întrunit Marți în ședință secretă și a luat cunoștință de avizul comandantului suprem militar Sefket, că Yildiz ca fost cu totul ocupat și că nu mai este nimic de făcut. S'a chemat apoi la adunare Seikul Islam și șeful secțiunii festivalelor. Aceștia sosind deteră o fetvă, prin care conchid că un iman, care a violat de mai multe ori dispozițiunile coranului, a guvernat în mod tiranic, a ars cărțile sfinte, a comis crime și a jurat că de aci înainte va guvernarea conform legii șeriata însă și-a violat jurământul, în urmă a provocat războiul civil și turburări interne, un asemenea iman trebuie să fie invitat a abdică sau să fie detronat.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

O scenă tragi-comică din 1848.

I.

Eram decis, ca însemnările atîngătoare de viața mea din frageda vârstă de elev în școlile primare și gimnaziale să-le las fiilor mei, ca ei, dacă vor gândi că se pot publica, să le publice, ori nefăcându-le demne să le dea pradă focului. Dar dela acest decis m'au abătut chiar unii dintre amicii și cunoștinții mei, că zău! n'ar fi poate fără nici un interes a publica cel puțin unele scene văzute și petrecute de mine însumi și sub ochii mei, sau unele auzite din gura unor oameni din satul meu natal, cari ca glotăși luaseră parte activă în nefastul și sângerosul războiu civil din 1848.

Voiu începe deci sub deviza de sus a comunica cetitorilor indulgenți următoarele întâmplări:

Rezultatul de libertate, egalitate și fraternitate, trimbițat cu atâta emfază din centrul libertăților publice din Paris străbătuse deja cam prin Martie chiar și în cele mai obscure localități ale patriei noastre. Scriitorul acestor știri eram elev în clasa a II-a gimnazială la gimnaziul romano-catolic din Udvarhely-ulsăcuesc nu-

mit de Români Odorhei și Odrihei. Acest orașel săcuesc era pe atunci un târg, în care se desfășeau cu deosebire cereale transportate aci din localitățile și ținuturile îmbelșugate în grâne alese, cum era ținutul Cohalmului și al Târnavei mici. — căci în țara aceasta a Săcuilor, parte liberă, parte iobagi, fiind terenul petros și prin urmare mai puțin roditor, abia prospera secara, ovășul, cartofii și păpușoiul, (porumbul, cucuruzul). Locuitorii orașelului erau ca și azi, Secui liberi, domni (nemeși) și meseriași în prevalență argșitori de piei de bou, meserie destul de rentabilă, din cauză că materialul brut îl preparau cu mare înlesnire în Târnavă mare, care curge pe de marginea sudică a orașului. La acest ram de industrie să adăgeau alți meseriași organizați în bresle (Tehuri) cismari, curelari, măcelari, etc.

Comerțul mult-puțin cât era se găsea, cu prea puține excepțiuni, în mâinile Cap-de-boilor, Daibucașilor și mai știe sfântul ce buclăți, armeni emigrați aci, ca și pe aiurea din Moldova, apoi mai purtau comerțului și vro câteva familii de Arămani sau Macedo-români, dintre cari unii erau și văpsitori de stoffe. Mi a rămas în memorie numele familiilor Trache, care era arandașul primului hotel din centrul orașului și Evgenie, comerciant și văpsitor. Acestor buni creștini ortodocși le servia tatăl meu, pe atunci paroh și administra-

tor protopopesc în Cața după moartea unchiului meu matern David Popovici, câte-o sfeștanie, li mai și spovedia de câte-ori venia zelosul preot să-și mai vază copii din școlile elementare ungurești, sau să-și desfacă câte un cărucia de grâu ales, ce avea preț, de i se plătia munca și truda. În privința culturală notez aci, că în Udvarhely, era o școală primară condusă, cum a dat D-zeu, de franciscani, dintre cari avui norocire a avea în clasa a II-a primară un franciscan gros și scund (Erős Pál) bețiv la roată, dar treaz fiind pedagog de îl iubiau elevii ca pe un tată. Sărmanul neputându-se desbăra de drăguța de fenyőviz, rachiul preparat din borboane de brad, a fost relegat la o parohie regretată de elevii săi. Gradul al doilea de instrucțiune îl forma gimnaziul de 5 clase (sistem ieziuitic: principia, gramatica, sintaxis, retorica și poesis).

Chiar în centrul orașului era colegiul reformatilor calviniani întocmit ca toate colegiile reformatilor calviniani și unitari — sociniani — din țara noastră. În acest colegiu erau concentrate: școlile primare, gimnaziu complet, o facultate filosofică, altă teologică și paremi-se și juridică. Instrucțiunea o predau în aceste facultăți profesori cu pregătire eminentă în universitățile reformate din Helveția, Holanda, Franța și chiar din Germania. Școlile primare și primele clase gimna-

ziale erau conduse de așa numiții percepători, studenți interniști din unul sau alt ram al facultăților, bine înțeles sub privegherea și controlul marilor profesori. — În anul 48 ne găsim în gimnaziu rom. cat. trei Români — scriitorul acestor amintiri, vărul său Ion Popovici (Popescu) și în ultima clasă (poesis) feciorul preotului român gr. or. din Cribhalma (Királyhalma) Ion Pop, un tânăr escelent și binevăzut de profesorii săi și ai noștri preoți catolici celibatari. În colegiul reformat paremi-se se afla pe atunci abia un singur elev român, dar de unde era și cum se numia nu știu, căci noi cei dela catolici n'aveam contact cu așa numiții colegiști porecliți de noi mănăcători de linte — linteri — (lencsések), în schimb ei ne porecliau fasolari (fusuikások).

În primăvara anului memorabil noi ne găsim în clasa II-a gimn. (gramaticăe classis) și interniști cu plată de câte 30 florini de argint pe an în internatul catolic, numit seminarium, unde se adăposteau cam vr'o 60 de bursieri Săcui. Internatul era condus de un venerabil preot catolic numit Daroczi ca director — regens — și de un subdirector subregens, un popiță negru ca toată seminiția sa, armean de naștere, mititel dar afurisit de sever. Cred că nu e de prisos să amintesc aci în treacă și ceva despre instrucțiunea ce o primiam în aceste școlile pre-

Membrii adunării au votat în unanimitate detronarea.

După ce a fost proclamat Sultan în palatul Dolma-Bagea, prințul Reşad s'a dus la ministerul de război, unde membrii adunării naționale și membrii cabinetului erau adunați pentru ceremonia prestării jurământului de credință. Noul Sultan a fost obiectul unor entuziaste ovațiuni. La ceremonia prestării jurământului au asistat puțini străini și un mic număr de diplomați, printre cari ministrul României cu secretarul legațiunii.

Ziarele apărute în ediții extraordinare, au adresat vehemente atacuri contra Sultanului detronat, și zic că noul Sultan este un om de inimă, care va aduce vremuri mai bune în Turcia. În oraș domnește o mare animație. Casele sunt pavozate, iar moscheele iluminate.

Soartea lui Abdul Hamid.

Abdul Hamid se află de două zile în Villa Allatini din Salonic sub supravegherea unui detașament de cavalerie, unde-și așteaptă cu resignare soartea. Se crede, că el va fi adus înaintea unui tribunal special, fiind dovedit ca autor al revoluțiunii din 13 Aprilie. Deodată cu Abdul Hamid au fost transportate la Salonic și 11 femei din Harem împreună cu doi eunuci. Trenul a fost păzit de un detașament de gendarmi, conduși de doi ofițeri. Armele și giuvaerele, găsite în Yldiz, vor trece în proprietatea statului.

Mahomed V. și-a ales de reședință palatul Dolmabugtsche, în care a locuit și până acum. Încingerea sa cu sabia de Sultan va urma după 40 zile. În urma proclamării sale pe tronul Turciei, Mahomed V a primit din partea puterilor telegrame de felicitare. Reprezentanții puterilor din Constantinopol consideră efectul schimbării pe tronul turcesc de favorabilă pentru situația interioară a imperiului.

Din Asia-mică sosește știrea, că fiul favorit al lui Abdul Hamid, Burhamedin, adună trupe și propagă «războiul sfânt» în contra Turcilor tineri.

Noul Sultan Mohamed V.

Mohamed al V, care până a nu se urca pe tron purta titlul de Effendi și numele de Rechad, este în vârstă de 66 de ani. D-l Georges Dorys, un cunoscut publicist francez, care trăind la Constantinopol mai mult timp a avut dese ocazii să vină în contact intim cu actualul Sultan, îl descrie în modul următor:

Fără să fie dotat de o inteligență superioară și de o mare cultură, el are judecata clară și conștiința dreaptă, și între altele, superioritatea asupra fratelui său de a cunoaște limba persană, în care compune versuri. Ca prinț moștenitor, el este ținut deoparte și trăiește absolut izolat, secestrat într-una din anexele palatului Dolma-Bagea, pe care nu-l părăsește decât foarte rar și atunci pentru a-și vizita proprietățile dela Machlak, când merge urmat de o numeroasă ceată de spioni.

Inconjurat de oameni de nimic, servit de servitori plătiți de Sultan, cari îi observă cele mai mici gesturi, existența nenorocitului principe este supusă celor mai tiranice cătușe. Aproape imposibil de abor-

cum și despre disciplina riguroasă din Internat. Încât îmi pot revoca în memorie toată instruirea se concentra în învățarea teoretico-practică a limbii latine, în care noi Românii eram mai tari ca colegii noștri săcui, apoi mai putem adăoga nu știu zău, câtă brumă de matematică, cele 4 specii cu numeri întregi și fracționari, regula de trei simplă; istoria patriei predată în latină, noțiuni foarte elementare de geografie; în fine limba maghiară în conversarea zilnică și cu limba de predare — restrânsă însă prin deprinderile prescrite de vorbire și scriere în limba latină, în care limbă ni-se striga dimineața la 5 ore: «*surgite domini fratres*» — Sus copii din dormitoriu! unde nici când nu se făcea foc. Disciplina în seminar era severă...

Dar m'am prea abătut dela tema ce mi-am propus-o a o deșira — deci să re-apuc firul.

Ca în toată țara așa și în Udvarhely începând cu luna Martie, sgomot de libertate, vești, emisari dela Cluj și chiar dela Peșta, adunări populare în piață, la care căscam și noi elevii gura. Se introduseră cocarde cu tricolorul maghiar, dar aceste cocarde nu străbătuseră încă în seminarul nostru, fiind catalicii mai rezervați în mișcarea generală și, s'o spunem verde, și mai dinastici ca reformații. Un incident ne turbură mersul regulat al școlii și al

dat, grație barierei ridicate între el și restul lumii, abia câtorva persoane dacă le este dat să stea cu dânsul de vorbă. De obicei, prin intermediul femeilor din haremul său, care se găsește în raporturi de preținie cu haremurile preținilor săi, Rechad reușește să mai afle noutăți din restul lumii. Din cauza aceastei, patru familii cu cari se găsea în relații au fost exilate de către Sultan.

Marile calități ale lui Rechad se pot judeca după partizanii pe cari și i-a câștigat, oameni de caracter, onorabili și care așteaptă cu resemnare ora binecuvântată care le va libera preținul și patria. Dacă Rechad nu-și iubește fratele, în schimb, acesta îl detestă pentru demnitatea cu care respinge jostnicia procedurilor de spionaj, prin care altă dată el își atrăsese atenția și recunoștința unchiului său Abdul-Aziz. Sultanul vede în el, ca în ori care alt principce de sânge, un pretendent grăbit ca să-i răpească puterea și mai ales o superstiție ciudată îl face să creadă că fratele său mai mic îi poartă nenorocire în viață. Într-o seară bună-oară, pe când Rechad se găsea în Yldiz-Kiosk, Sultanul simțind oarecare durere la un deget, se retrase de grabă în apartamentele sale, plângându-se celor din jur că fratele său are o influență nefastă asupra lui, și de câte-ori îl vede trebuie să-l doară ceva.

Rechad vizita foarte rar pe fratele său la Yldiz. Într-una din zile, pe când moștenitorul chemat de Sultan, era întrebă pe care sistem de guvernământ îl crede cel mai bun, acesta răspunde: pe cel liberal. Din ziua aceea Abdul Hamid nu mai vol să audă de fratele său.

Un interesant document din 1774 privitor la orașul Brașov.

În urma hotărârii conziliului comunal al orașului Brașov, de a se repara și înălța turnul casei Sfântului, s'au început zilele trecute lucrările de restaurare. Alaltăeri a fost luat din vârful turnului globul de tinichea, în care s'au găsit câteva documente interesante privitoare la trecutul orașului Brașov.

Deschizându-se globul în prezența primarului Hiemesch și a mai multor conziliari și funcționari comunal și în fața unui mare număr de curioși, s'au găsit în interiorul său câteva hărți scrise și o capsulă de tinichea, în care era depus un document din 1774 și patru monede de aramă din timpul împărătesei Maria Theresia. Din hărțile găsite s'a constatat că turnul a fost acoperit în anul 1774 de tinichigiu Martin Markart, ajutat de caltele sale Johannes Zellhofer, Andreas Gaudi și de fiul său Iosif, iar lemnrile din turn au fost lucrate de dulgherul Georg Kaufner.

Documentul cel mai interesant, în care se face amintire de trecutul orașului, este însă cel găsit în capsula de tinichea. Acest document, scris de fiul istoriografului orașului Brașov de Hermann, Gottlieb, este semnat de toți conziliarii comunali ai orașului din anul 1774 și datat din ziua (21 Aprilie 1774) în care a fost semnat spre a fi așezat în globul turnului. Conținutul acestui document, căruia i s'a dat cetire în ședința de alaltăeri a conziliului comunal, îl resumăm în următoarele:

După un restimp îndelungat de 85

anilor, se înălță în fine acest turn în toată splendoarea sa, înlocuind acoperișul de tinichea, putând astfel să reziste întemperiilor vremii. Ce schimbare! Chiar această zi, în care se așează noul glob, este ziua nenorocită și îngrozitoare de 21 Aprilie, care ne reamintește aceeași zi a anului 1689, când un foc îngrozitor a pustiit timp de 4 ceasuri întregul oraș și suburbiile sale.

Din acest moment pasă-mite să mai fie ordine și disciplină în seminar, ba se închide seminarul, eară noi băieții ne căutăm cortel, unde niște fete ale gazdei noastre ne implântară pe pept cocarde ungurești. Într-o Duminecă din Mai mergeam

Documentul trece apoi în scurtă revizită evenimentele până la 1774, amintește îndeosebi de recludirea bisericii negre în anii 1761—1772, apoi continuă: Mulțumită proniei divine, lucrurile s'au schimbat în spre bine. Orașul a înflorit din nou. Războaiele și focurile, sub cari gem provinciile învecinate, ne sunt cunoscute numai după nume. Cetitorii acestui document nu vor auzi dela noi povești despre omoruri și hoții. Acei necameni, cari sub numele de Kuruți au adus la începutul acestui secol groază și pustiire asupra Transilvaniei, au dispărut. Sub sceptrul înfloritor al Austriei trăim în pace măreată și împărțim liniștea noastră cu un număr mare de boieri și comercianți, cari s'au refugiat la noi din Valachia și Moldova din cauza războaielor de acolo, pentru a-și salva viața și libertatea, lăsând proprietățile lor întinse pradă dușmanilor înverșunați. Dar nici secolul nostru n'a rămas necruțat de nenorociri, cari sunt nedespilate de greutatea vieții omeșești. Brașovul și districtul său au trebuit să jertfească ciumei îngrozitoare în anii 1718 și 1719 peste 17.000 locuitori ai săi, iar în anii 1756 și 1757 vre-o 4144 persoane. În anul 1770 am fost din nou amenințați de ciumă, dar mulțumită Domnului, orașul nostru a fost de astădată cruțat. Scumpete și recoltele rele am avut de suferit adese-ori, îndeosebi în ultimii doi ani, când șoarecii de câmp ne-au pustiit fructele câmpurilor.

Documentul trece apoi la guvernarea glorioasă a împărătesei Maria Theresia, din a cărei bunăvoință și îngrijire s'a creat între anii 1761—1765 corpul grănițaresc săcu-se-român. Dela înființarea acestui corp militar s'a restabilit liniștea, s'a asigurat avutul și de-atunci Ardealul are cu vre-o 17.000 locuitori mai puțini necultivați, cari, stând sub arme, au devenit oameni cu moravuri mai bune.

În continuare documentul descrie pe larg vizita împăratului Iosif II, făcută în luna Iunie a anului 1774 în Brașov, unde a fost primit cu o însuflețire de nedescris. Este interesantă partea care se ocupă cu furnizarea alimentelor pentru Iosif II, și suita sa, care, la ordinul lui Iosif II, au fost redusă la minimum necesar. Documentul relevă această cu laudă și zice între altele că Iosif II. a cerut toate cele trebuincioase precum: cai de călărit, vinuri «ordinare» și alimente, să i se pună la dispoziție din ținutul Brașovului, fiind condus de intențiunea «de-a cunoaște de aproape produsele țărilor sale». După ce se descrie pe larg primirea, festivitățile și audiențele acordate, documentul relevă, că Iosif II. a vizitat și biserica rom. din Scheiu și a primit în audiență pe boierii din România, cari au rămas încrămeniți de bună-tatea și grația acestui împărat.

Documentul trece apoi la guvernarea glorioasă a împărătesei Maria Theresia, din a cărei bunăvoință și îngrijire s'a creat între anii 1761—1765 corpul grănițaresc săcu-se-român. Dela înființarea acestui corp militar s'a restabilit liniștea, s'a asigurat avutul și de-atunci Ardealul are cu vre-o 17.000 locuitori mai puțini necultivați, cari, stând sub arme, au devenit oameni cu moravuri mai bune.

În continuare documentul descrie pe larg vizita împăratului Iosif II, făcută în luna Iunie a anului 1774 în Brașov, unde a fost primit cu o însuflețire de nedescris. Este interesantă partea care se ocupă cu furnizarea alimentelor pentru Iosif II, și suita sa, care, la ordinul lui Iosif II, au fost redusă la minimum necesar. Documentul relevă această cu laudă și zice între altele că Iosif II. a cerut toate cele trebuincioase precum: cai de călărit, vinuri «ordinare» și alimente, să i se pună la dispoziție din ținutul Brașovului, fiind condus de intențiunea «de-a cunoaște de aproape produsele țărilor sale». După ce se descrie pe larg primirea, festivitățile și audiențele acordate, documentul relevă, că Iosif II. a vizitat și biserica rom. din Scheiu și a primit în audiență pe boierii din România, cari au rămas încrămeniți de bună-tatea și grația acestui împărat.

de calfe de pielari și măcelari se prezentă în frunte cu prefectul maltratată în deal. Căci și biserica și seminarul se găsește pe un colnic mai ridicat la marginea sudvestică a orașului. Zgomotul conturbă liniștea (silentium) celor din muzeu. Se sparge ușa centrală, căci nu li-se des-hise de bunăvoie, bagsamă să aibă timp bietul popita a se ascunde sau a fugi din seminar. Cu înjurături sgomotoase pretind răsculații capul sceleratului, carele a profanat colorile naționale. Dar deși-l căutără preste tot, prin pod, prin celan, magazine, nu fu chip al găsi. Cu atât nu se mulțumesc. Ci merg la reședința parochială (plebania) unde bătrânul paroch-protopop Raimund cearcă a-i mulcomi. Ei țin una a găsi pe profanatorul colorilor naționale, caută prin toate unghiurile reședinței, scotocește tot și pretutindenea, dar în zadar. Se spu nea că popita ar fi scăpat la un vecin din apropierea seminarului, unde nimănu-i nu-i trecia prin cap a-i căuta. Sigur e că în noaptea următoare el fu transportat pe ascuns și deghizat spre Ciuc ori Gyergyo Sz. Miklos, de unde se zicea, că se trăgea din părinți armeni așezați aci cu comerțul lor.

Din acest moment pasă-mite să mai fie ordine și disciplină în seminar, ba se închide seminarul, eară noi băieții ne căutăm cortel, unde niște fete ale gazdei noastre ne implântară pe pept cocarde ungurești. Într-o Duminecă din Mai mergeam

STIRILE ZILEI.

— 17 Aprilie v.

Procesul pentru articolul nostru de Crăciun. Eri pe la amiazi judele dela tribunalul reg. din Brașov, d-l Császár B. cu notarul său s'au înfățișat în locuința proprietarului foaiei noastre Dr. Aurel Mureșianu, care fiind suferind n'a putut să urmeze citațiunii la tribunal, ca să-l asculte, la recvirarea procuraturii reg. din Târgu-Mureșului asupra unui articol apărut în Nr. 285 dela 25 Decembrie v. al «Gazetei Transilvaniei» sub titlul «Crăciunul», pentru care articol i-s'a intentat proces de presă pe baza §. 172 al. 2 Cod. pen. (delictul agitațiunii). D-l Mureșianu a declarat, că dânsul a dictat acest articol în ajunul Crăciunului nostru trecut, și că ia răspunderea pentru cuprinsul lui; a năunțat totodată recurs contra procedurii procurorului, care fără de nici un temei, și în contrazicere chiar cu prescrierile codului penal, vrea să construiască din cuprinsul aceluia articol delictul de agitațiune contra naționalității maghiare. D-l Mureșianu în tot decursul ascultării s'a putut înțelege cu d-l jude de aici în limba sa maternă. În ce privește procesul verbal d-sa a pretins în baza dreptului, ce i-l dă art. de lege 44 din 1868, ca acesta să fie scris tot în limba sa maternă. După ce d-l judecător Császár a declarat, că nu poate satisface acestei pretenziuni, proprietarul foaiei noastre a denegat subscrierea procesului verbal, pe care de atfel l'a aflat în conformitate cu depunerea sa.

Ziua de mâne, Sâmbătă, 1 Mai st. n. fiind serbată de lucrători ca zi de repaus, pe care o ține și personalul din tipografia noastră, numărul proximal ziarului nostru va apare Luni scara.

Dela consiliul comunal. Din hotărârile aduse în ședința de alaltăeri a reprezentanței orașului relevăm următoarele: Cu privire la cedarea locului pentru zidirea palatului național maghiar s'a decis, ca cestiunea aceasta să fie pusă la ordinea zilei într-o adunare generală, care va fi convocată peste 30 zile. În ședința de alaltăeri s'a accentuat deja, că, în cazul cedării locului din partea orașului, palatul maghiar va avea să țină cont și de cultura celorlalte naționalități conlocuitoare. Sa primit propunerea magistratului de-a încheia cu societatea tramvaiului din Brașov un contract privitor la transformarea tramvaiului actual în tramvaiu electric, prelungindu-se linia până în Prund și constrund în timp de 10 ani încă o linie nouă, care va duce prin Str. Frundului Str. Orfanilor, Str. Neagră etc.

Comisiunea centrală pentru conducerea alegerilor în orașul Brașov aduce prin aceasta la cunoștință publică, că listele provizorii ale alegătorilor dietali din cercurile de alegere I și II ale orașului Brașov pe anul 1910 sunt deja pregătite și că aceste liste dimpreună cu consemnarea celor omiși din liste, vor fi depuse dela 5—25 Maiu a. c. în localitățile de oficiu ale Magistratului orașenesc — în cancelaria primarului — spre a putea fi luate în vedere de ori și care cetățean în oarele de oficiu adecă dela 8—12 oare antemeridiane; tot în acele zile dela 2—6 oare postmeridiane cei îndreptățiți își pot lua și copii de pe acele liste. În contra acestor liste

Stefan Iosif.

Poate ori cine reclama. In cercul electoral, in care un alegator este trecut in lista electorala, fiecare alegator mai poate reclama si in contra primirii ori a omiterii nejustificate din liste a ori carui alegator din acel cerc. Intru cat singuraticii, din cauza eventualelor defectuositati ale datelor pentru masurarea darii, ar fi fost lasati afara de deputatiunile de conscriere, ei isi pot valida dreptul privitor la luarea in listele alegatorilor pe anul 1910 pe calea reclamațiunii. Reclamațiunile sunt a se face dela 5—15 Maiu a. c.; iar observările asupra reclamațiunilor dela 16—25 Maiu a. c. Reclamațiunile sunt a se face in scris. Intru reclamațiune se pot cuprinde și reclamațiunile, cari privesc mai multe persoane. Observările încă sunt a se face in scris, dar separat asupra fiecărei reclamațiunii.

Reclamațiunile și observările sunt a se adresa Comisiunii centrale pentru alegeri și au să fie prezentate, provăzute cu documentele necesari magistratului orășenesc. Pentru a se putea constata identitatea persoanei, in reclamațiune are a se indica exact numele de botez și de familie, ocupațiunea, domiciliul și etatea fiecărui alegator in interesul căruia se face reclamațiunea. Asupra acestor reclamațiuni și observări comisiunea centrală pentru alegeri va decide in ședințele sale, ce le va ținea in sala de ședințe a Magistratului orășenesc (Strada porții Nr. 63) in 1 Iulie a. c. și eventual in zilele de lucru următoare totdeauna dela 3—5 oare postmeridiane, iar deciziunile sale vor fi depuse la Magistrat stând la dispozițiunea publicului dela 20—30 Iulie a. c.

Principala moștenitor al Germaniei a dăruit din incidentul petrecerii sale in România suma de 2000 lei pentru săracii din București. Această ofrandă a fost notificată ministrului Brătianu printr-o scrisoare a ministrului Germaniei la București, Kiderlen.

Necrolog. Miercuri, 15/28 Aprilie la oarele 2 dimineața a încetat din viață in al 20-lea an al vieții sale, tânărul Theodor Voina Râșnovean, practicant la banca »Albina« din Sibiu. Inmormântarea s'a făcut azi, Vineri, la 3 oare p. m. din casele părintești, strada Sf. Nicolae a) Nr. 6 in cimitirul bisericii Sf. Nicolae din loc, oficiind d-l protopop Vas. Voina și parohii Dr. Vasile Saftu și Ioan Prișcu. Pe edificiul filialei »Albina« din loc s'a arborat stindardul negru. Pe repositul îl deplâng: Theodor Voina Râșnovean, ca tată, Paraschiva Th. V. Râșnovean ca mamă, surorile și cumnatul. Odihnească in pace!

Instrucțiunea militară in școlile din România. D-nul Spiru C. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice a dat o decizie, prin care se hotărăște modul cum se va preda pe viitor instrucțiunea militară in școli. Prin acea decizie se hotărăște ca instrucțiunea militară să se facă numai de către elevii claselor superioare de liceu, elevii școlilor superioare de comerț și elevii școlilor normale. Pentru controlul acestui învățământ, prin aceeași decizie sunt numiți 16 ofițeri luați dintre foștii revizori militari școlari. Acești instructori au fost repartizați 3 pentru Capitală, iar câte unul pentru orașele Iași, Craiova, Râclad, Galați, Buzău, Botoșani, Ploesti, Focșani, Pitești, Brăila, Bacău, Piatra-N., Tulcea și Turnu-Severin. Elevii vor face instrucțiunea militară o oară pe săptămână și anume Joi după amiază, când toate clasele vor face instrucțiunea împreună.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri:

Dela »Cordiana« institut de credit din Fofeldea 20 cor., dela Vasile Almășan, avocat in Cluj in amintirea unchiului său David Almășan, fost profes. in Brașov 10 cor.

Primească generoșii donatori sincere noastre mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Tragere la țântă. In zilele de 11 și 12 Maiu se vor ținea in Poiană exerciții de tragere la țântă

Fugari turci la Sofia. De două zile sosesc in Bulgaria fugari turci in masă, cea mai mare parte soldați. Guvernul a ordonat liberă trecere și supravegherea călătorilor pentru a evita agitațiuni.

Lege in contra pălăriilor mari ale damelor. Din New-York se anunță, că sufrăjetele din Illinois au încercat zilele trecute să pătrundă cu orice preț in parlament. Ele s'au adunat inaintea parlamentului in număr cam de 1600 și cătorva dintre ele le-a și succes să pătrundă in parlament. In urma acestei demonstrații le-a și succes apoi femeilor adunate inaintea parlamen-

tului să aducă o lege, nu însă in ce privește dreptul de vot al femeilor, ci o lege — in contra pălăriilor de dame, cari din zi in zi iau dimensiuni tot mai grozave. Senatorul Henton s'a plâns adevărat, că una dintre femei, trecând pe lângă el, era aproape să-i periclitze viața. Ea purta adevărat o pălărie uriașă, in care erau înfpte mai multe ace aproape așa de mari ca și pălăria. Trecând femeia pe lângă Henton, acele din pălărie l'au zgâriat astfel că zgârietura putea să aibă ca urmare chiar o otrăvire de sânge. In urma acestui fapt, senatorul Henton a făcut propunerea ca fiecare femeie ce va purta, va lucra sau va vinde o pălărie mai mare decât 54 cm. in diametru, sau care va purta la pălării pene, agrafe sau ace, cari vor ieși din din pălărie cu 12 cm., să fie pedepsită cu 500—1000 Coroane. Tot astfel propune să fie pedepsiți și acei, cari folosesc la decorarea pălăriilor lor pasări, piei de șerpe și alte animale, sub cuvânt că toate acestea sunt pline de microbi. Femeia senatorului, care încă e feministă, a aprobat propunerea bărbatului său, spunând că o femeie, care poartă astfel de pălării, dă dovadă de puțină »moralitate.« Parlamentul a primit cu unanimitate propunerea și e mai mult ca sigur, că nu peste mult propunerea lui Henton va deveni lege.

Musica la promenață. Măne in 1 Mai st. n. la oarele 5 1/2, seara va cânta la promenada de jos musica orașului.

In »Posta Redacțiunii« din Nr. 16 ziarul »Unirea« face o reflecțiune la articolul meu publicat in Nr. 75 al prețioasei »Gazete a Transilvaniei« despre fondul viduo-orfanal și al preoților deficienți din archidieceasa Blasului.

Ca și când ar fi fost vorbă in acel articol despre un bagatel, așa nu se ocupă cu afacerea și nu tratează chestia nici din punct de vedere dogm. can. ori al dreptului natural și divin, ci se restrânge numai la observarea, că pentru a mă convinge că socotelele sunt destul de luminoase și că pos. 4 din erogațiuni, (chel-tueli) e clară, să mă uit la percepțiuni (incassări) pos. 9.

Ei bine m'am uitat — și am aflat iată ce.
In percepțiuni pos. 9 se cetesc următoarele:
Mulete 20 — transitorie 50.398 — 30.418.
In erogațiuni pos. 4 aflăm următoarele:
Bani gata tran. la 1909=2770.08 tran. 30.225
= = = = = 32.95.08
Fiindcă aceasta o numește »Unirea« claritate, las să judece on. public cetitor dacă e aci claritate? — a —

Din carnetul unui forestier.
— De sub Copaci. —
V.

Toate aceste foloase ale pădurilor cu aplicațiunile, așazicând infinit de multe, ale lemnului, ale produselor laterale, precum și rolul lor public indirect, a deșteptat cu vremea pe oamenii luminați la adevărata lor cunoștință, eșind tot mai irapant la iveală primejdiile cauzate prin deforestatiuni. In aproape toate statele europene au început să se ridice școli inferioare, medii și superioare pentru dezvoltarea științei practice și literaturii forestiere. De-o însemnătate decisivă au fost și sunt mai ales școlile superioare și academile silvice. Și aici mai întâiu statele germane au premers. In Saxonia se întemeiază la Tarandt o academie silvică prin jumătatea a doua a sec. 18. In primul deceniu al sec. 19 se deschide in nordul Ungariei la Schemnitz paralel cu renumita academie de montanistică, fundată deja prin anii 60 ai sec. 18 de Maria Teresia, facultatea de silvicultură de azi, care a dus in Ungaria la triumf cestiunea pădurilor; tot cam de pe atunci ori mai înainte datează academile silvice din Prusia, la Eberswalde lângă Berlin, la Münden, la Eisenach, la Viena, in Nancy, in Stockholm, in Dower lângă Londra, in Agram. Moscova, St.-Louis, New-York. La universitatea din Gissen (Hessen), din München (Bavaria), din Tokio (Japonia) și la politehnicile din Karlsruhe (Baden) și Zürich se deschid de asemenea facultăți pentru predarea științelor de inginerie silvică. In România numai in ultimul deceniu din sec. trecut s'a întemeiat școala specială de silvicultură din Brănești. Un rol mare au jucat la înflorirea actuală a silvanisticii in Bohemia și Moravia școlile medii de

silvicultură din Weisswasser și Märisch-Kirchen.

Pe lângă aceste școli funcționează pretutindeni stațiunile de experimete forestiere pentru deslegarea tuturor problemelor ardente, ce cad in sfera vieții practice și teoretice, cari toate lucrează in patria lor in legătură unele cu altele după un program internațional. In toate limbile culte apar azi o sumedenie de reviste, cari propovăduesc cu însuflețire un adevărat cult al pădurilor. Pentru sprijinul acestora s'au înființat mai in toate statele civilizate societăți, nu atât de exploatare cu reson, cât mai mult pentru îngrijirea, cultivarea și menținerea acestor vecinice decoruri ale frții: amintesc d. e. numai »Országos erdőszeti egyesület« din Budapesta, care funcționează ca un organism admirabil cu forțe uriașe, »Progresul silvic« din București, societatea forestierilor din România etc.

An de an se țin astăzi in diferite orașe ale Europei congrese naționale și internaționale de silvicultură pentru controlarea, compararea și desăvârșirea acestei științe. »Să nu se distrugă acele colțuri de păământ (pădurile), adevărate monumente, cari ca și frumusețile artistice, asupra cărora au superioritatea vieții, constituie o bogăție ce inspiră respect ca și ori ce alt monument. Splendoarea, imensitatea, sălbătăcia sau pitorescul unui peisagiu cu păduri pot să reverse in inima noastră emoțiuni tot așa de dulci, ca și cele mai mari tablouri ale artiștilor celebri«, a zis Deville, sub-inspector de ape și păduri in Belgia, la congresul internațional de agricultură din Viena, in 1907.

In mod mai rezolut au pășit statele civilizate ale Europei pri crearea dreptului cu legile silvanale mai mult sau mai puțin severe și rezonabile. Mai întâi de toate s'a lansat principiul fundamental de proprietate, prin ceace pădurea devine bun privat inatacabil și inalienabil, ca orice alt bun. Pentru conservarea și asigurarea pe veci a pădurilor s'a enunțat apoi principiul constanței, al permanenței foloaselor ei prin regularea raportului egal între producțiunea anuală și cantitatea de exploatare. Asta este *ratio historica* a desvolțării dreptului silvanal aproape in toate țările Europei. In Germania, Svedia, Franța, deja mai de mult, apoi și la noi, s'au pus stăvilare prin legi foarte riguroase devastării neorocite a pădurilor, s'a mărginit pășinutul, s'a stabilit un raport mai rațional între agricultură, silvicultură și cultura vânatului in păduri; s'a dispus împădurirea momentană a celor exploatate; s'a statorit prin lege un anumit plan in amenajarea pădurilor, care are să, se săvârșiască după anumite norme bine fixate; s'a impus apoi necondiționat proprietarilor ținerea unui personal silvic corăpunzător de ingineri și codreni diplomați etc.

Se înțelege, că in urma acestor sfurtări situațiunea pădurilor începu a se a meliora mai in toate țările. In unele țări teritorial păduros fu readus la vechile hotare. Bosnia și Herțegovina posedă azi 52% pădure din teritorial supus culturai omului și numai 21% pentru agricultură. In statistica exportului lor factorul cel mai important sunt produsele pădurii: lemnul și cărbunele: 50% din tot exportul. Urmărilor distrugerii pădurilor de către Turci se văd și aici. In Istria, Dalmația și Croația este in cursere reimpădurirea Carstului. Stejarii escelenți de Slavonia, cari au dominat piețele lumii, sunt in scădere. Svedia, cu teritorial ei păduros de 42%, care până mai deunăzi a avut un rol de hegemonie in Europa, dominând cu lemnul său escelent piețele comerciale, azi a dat de un primejdios concurent in Rusia și Finlanda, cari ies la iveală tot cu mai multă forță pe terenul comerțului de lemne. Pinul sylvestru și molitul de proveniență svediană ori norvegiană este însă prin avantajile sale tehnice, specifice și azi neîntrecut.

ULTIME ȘTIRI

Budapesta, 30 Aprilie. Maj. Sa Monarhul sosește aici in 4 Maiu pentru a primi in audiență pe bărbații de stat maghiari. Iusth a declarat in clubul partidului independist, că partidul se obligă a lua asuprași guvernarea in frunte cu Kossuth pe baza unui program elaborat in înțelegere cu coroana. In primul rând trebuie creat votul universal și egal.

Budapesta, 30 Aprilie. Audiențele se va începe Duminecă, in care zi Majestatea Sa va asculta pe președinții corpurilor leguitoare, Iuliu Iusth și conte Dessewffy. Francisc Kossuth

ca șef al partidului independist va veni Luni la rând. Apoi vor urma a fi ascultați de Maj. Sa Hollo, Hoitsy, Stefan Rakovsky și foștii miniștrii preșidenți Stefan Tisza și contele Khuen Hedervary.

Viena, 30 Aprilie. Intre Maj. Sa Monarhul și regele Bulgariei au avut loc un schimb de telegrame călduroase.

Berlin, 30 Aprilie. »Lokal Anzeiger« află din Constantinopol, că tribunalul marțial are misiunea de a termina până in două zile cu 3000 de acuzați.

Constantinopol, 30 Aprilie. Numărul celor arestați până acum trece de 5000. Intre ei se află și șeful redactor al ziarului »Ikdam«, Ali Kemal, și numeroase soldate. Aghiotantul Sultanului Nakir-Bey s'a sinucis. La soldații arestați s'au găsit in total 27,000 lire turcești.

Londra, 30 Aprilie. Noul Sultan a făcut corespondentului din Constantinopol, al ziarului »Daily Graphic« următoarele declarațiuni: E un moment istoric pentru națiunea noastră. Am fost calomnicat descris ca un ușuratec, și sub diverse pretexte internat. Dar acuma prin voința lui Allah am fost chemat să supraveghez asupra Izlamului. Presa din întreaga lumea și in special presa engleză are o misiune. Dacă prin sabie omul e puternic prin condei e cu mult mai puternic. Comunați Europei această primă a mea misivă, din acest loc și spuneți-i că am fost totdeauna amic al progresului și al libertății. Urcând prin voința lui Allah tronul imperiului nu voiu uita răspunderea ce o am și cu ajutorul a tot puternicului, mă voiu sili să urmez drumul datoriei și să respect drepturile fie ale mohamedanilor, fie ale strecinilor. Glasul mi-a fost mult, timp de 33 de ani, dar am ascultat întotdeauna glasul conștiinței mele. Deși închis aci am outut fi totași in continuă legătură cu adepții mei, cari mi-au rămas devotați și cari știu că am păzit totdeauna prescripțiile Coranului și am fost pentru Constituție in parlament.

Glume.
Drepturi la recunoștință.
— Știi ce bine îi stă lui tată-tău cu părul alb?
— Da, frate, și inchipuiește-ți, că deși mie mi-l datorește, totuși mai este supărat pe mine.
*
Omagiu...
— Ascultă, dragul meu, de ce de câte-ori încep să cânt, tu alergi la fereastră?
— Ca să nu creadă vecinii, că sunt un bărbat care-și bate nevasta.
*
— Ce asemănare este între copacii stufoși și dușmanii noștri?
— ??
— Și unii și ceilalți ne fac umbră.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Slăbiciuni
fie ele corporale sau ivite după vre-o boală dispar. Sănătatea și puterea revine și este asigurată prin Emulsiunea Scott.

Emulsiunea Scott
este un mijloc ideal, pentru cei cu cerul gurii și stomac sensibil, cari nu pot suporta untura de pește. Are și calitatea, că este de trei ori mai nutritoare, ca untura de pește obișnuită. (8)

Veritabilul număr cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Și vara se poa e folosi cu efect foarte bun. Se capătă in toate farmaciile.

*) A se vedea »Gaz. Trans.« Nr. 76, 77, 79, 81, 82, 83.

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Aprilie n. 1909

Renta ung. de aur 4%	112.60
Renta de corone ung. 4%	93.05
Imp. câl. ter. ung. în aur 3 1/2%	83.30
Imp. câl. fer. ung. în argint 4%	93.85
Bonuri rurale croate-slavone	93.50
Impr. ung. cu premii	200.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	143.50
Renta de hârtie austr. 4 1/10	93.95
Renta de argint austr. 4 1/10	93.90
Renta de aur austr. 4%	116.80
Renta de corone austr. 4%	95.85
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	86.10
Losuri din 1860	156.50
Acții de-ale Băncii ung. de credit	1773.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	755.—
Acții de-ale Băncii austro-ung.	740.10
Napoleonori.	19.03
Mărci imperiale germane	117.05

COLOSAL este norocul la KISS!

Cu stăruință, activitate, invenții, economie, aduni bani în timp îndelungat, dar a te îmbogăți curând, pe neașteptate, este posibil numai cu noroc la câștiguri mari. De aceea cumpără cei mai mulți oameni losuri, căci cu aceasta **au speranță** a se îmbogăți iute.

Cu deosebire sunt losurile loteriei de clase r. u. căutate, căci din 110,000 mii de losuri care se pune în vânzare 55,000 losuri câștigă, prin urmare tot al **doilea los câștigă** necondiționat. **Șansele de câștig sunt unice în felul lor**, nu există plan de loterie mai solid și favorabil.

Atât emisiunea cât și tragerea losurilor urmează sub controla stăpânirii r. u. și din cauza aceasta publicul **are toată conștința** în losurile de clasă.

Norocul este necalculabil. Dela întâmplare atârână norocul multor oameni. În viața ori cui sunt momente, în care se poate noroci, de aceea să și cerce norocul cu numărul care s'afă lângă **numele** propriu sau la numele unei persoane iubite, care posibil la tragerea viitoare va eși cu câștig mai mare.

R. TUZA

giuvaergiu, Strada Mihael-Weiss 14
recomandă Onor. public
depositul său bogat asortat de giuvaere.

Toate reparaturile de giuvaere vor fi prompt, solid și punctual executate
(583,2-4.)

N. GRĂDINAR,

BRAȘOV, Strada neagră Nr. 1.

Recomandă:

Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3:20
" " " " " 4:—
" " " " " 4:80

Liqueruri fine Rum-Jamaica. Iava.
Cuba. Diferite soiuri de Cognac
în buteli, și tot felul de mărfuri
de băcănie.

WILHELM SCHMIDTS,

Franzelărie fină și de lux.
Brutărie, Vânzare de făină.

Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.

În fie care zi se capătă de 3-oi fransele proaspete, și pâne de casă.

Pâne neagră Graham proaspătă.

Cozonaci și Pizmeți proaspeți în fie-care zi.

La toate expozițiile unda su luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel dintâiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Fundată la 1876.

JOSEF SCHULLER & SOHN

mai înainte Leopold Adler,

BRAȘOV,

Strada Porții Nr. 14.

Lucru solid. — Prețuri solide.

Mașine de cusut

și părțile lor constitutive,
fabricat indigen și din streinătate
se capătă lucrute foarte bine și solid
cu prețuri foarte ieftine la

Michael Mooser,

39. Brașov, Strada Porții 39.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc,

Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Confecționează:

Costume moderne.

Fason elegant.

Depozit de

Stofe veritabile englezești.

Lista

câștigurilor celor mai mari
din 55.000 losuri ale lo-
teriei XXIV de clasă reg.
una. ce se vor trage în
6 luni din totalul de losuri
110 000 sunt:

Câștigul cel mai mare este
1,000.000 Cor.
(UN MILION COROANE.)

		Coroane
1	Premiu	600000
1	Câștig	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
2	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	50000
1	"	40000
5	"	30000
2	"	25000
8	"	20000
8	"	15000
36	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
437	"	2000
803	"	1000
1528	"	500
140	"	300
34450	"	200
4850	"	170
4850	"	130
100	"	100
4350	"	80
3350	"	40
55000	câștiguri și premii	Coroane 14.459.000

Cercați-vă norocul la noi, pentru că MARE e norocul lui KISS! Karl Kiss & Co.

Bancă, societate pe acții. Colectori principali a loteriei de clase priv. r. u.
Birou central: **Budapest, IV. Kossuth Lajos-uteza 13.**
FILIALE: Rákoczi ut 55.

CUM TE CHIAMĂ?

Numerii aceștia se capătă numai la noi!

Adela 39068	Costi 54722	Ferdin. 105981	Izidor 54442	Manuil 108376	Roland 2.355
Adolf 78314	Clemen 91937	Francisc 9813	Leac 107621	Marcel 4214	Rozalia 45188
Adorian 102182	Clarisra 29152	Floare 107248	Jacob 18608	Margita 78302	Rozica 68818
Adrian 105:92	Cezar 84:12	Florian 91096	Janca 73340	Maria 102104	Rodolf 22189
Agnes 9:696	Cecila 67607	Florita 10450	Janca 86312	Mariora 3:900	Solomo 37459
August 8895	Carola 7490	Fodor 108076	Jenea 33836	Marcu 8274	Sofia 39413
Arcadin 91352	Camila 4203	Francois 37463	Justina 96097	Mariuța 4204	Samuel 93657
Alexiu 39767	Barbora 50549	Erida 39485	Jonas 95342	Martin 108108	Sandru 320 0
Alois 13048	Brânza 20564	Fridric 96057	Jonița 654	Matei 22211	Sarolta 56364
Albert 4:623	Danila 108043	Filip 108005	Josif 4955	Malvin 60115	S. bastii 107173
Alfons 14709	David 93659	Gabor 78277	Judita 39406	Matilda 14769	Simion 91929
Afred 94900	Dumitu 1304	Gabriel 13026	Julia 27191	Macave 34283	Stefania 95339
Alice 108:59	Demian 96056	Gaspär 12701	Julian 108113	Melinda 479	Stenisl 102102
Amalia 90433	Dăvan 41626	Gedion 26192	Kalman 32999	Mihuț 88059	Sirena 96063
Ambros 14880	Desidei 73398	G.ța 39052	Kamil 7481	Miti 102195	Sidonia 16881
Andor 5204	Domn.c 8212	Grigori 509	Karolin 24751	Mihail 8357	Sandea 8247
Andrei 39759	Dora 10253	G.za 8365	Karol 90802	Miclea 95345	Tămaș 78469
Ana 6465	Dorota 93660	Gida 94967	Kazmer 39591	Micșan 93671	Teofa 3361
Antoniu 5209	Dimitru 90435	Gizela 95007	Katali 91347	Milan 73215	Tomfi 105933
Antonia 23142	Dinu 100957	Ganea 26337	Klemen 73221	Maurici 8528	Teodor 56806
Aurora 103911	Eberard 22152	Gostav 29551	Klara 27188	M.ța 37473	Te rezia 91938
Armin 106123	Edta 12716	Gerasim 88166	Klotild 2348	Nador 57507	Terca 33808
Arnold 4884	Emunt 8130	Guido 21388	Konrad 106455	Nataii 102215	T.ancu 82627
Aron 102548	Eduard 12713	George 91504	Korneli 17005	Nerva 3355	Tiberiu 100973
Arpad 96051	Elena 94989	Gavril 8193	Kornel 106027	Neli 23141	Titus 7497
Artur 10498	Elemér 8156	Genadie 4225	Kristof 96084	Nestor 37350	Tr.lean 4963
Atila 13269	Elenora 8397	Gerguta 26703	Kristin 22175	Neti 96069	Tobias 29426
Agusta 9:678	Etiade 64990	Hedvg 98054	Ludovic 90795	N.na 98649	Todor 6:3
Aurel 8287	Ela 102218	Helena 8295	Ladislau 64603	Oлга 95016	Ulric 22415
Aurelia 73400	Evira 4957	Henric 525	Lazar 71107	Olivia 102:05	Urban 1:8048
Bălaș 8134	Elza 90528	Herman 79:26	Leonard 4953	Orban 684	Valentin 91528
Balint 27361	Eman. 100971	Herman 10599	Lenca 18601	Ofelia 82105	Valeria 16512
Bandi 78:93	Emil 90766	Horia 4409	Leo 96075	Oria 63453	Vence 102297
Bălaș 13619	Emilia 54432	Horat 86707	Laura 64227	Oro 94220	Vendel 13606
Beatrix 96845	Ema 930:	Ibida 108040	Leonin 2335	Onoriu 26578	Verona 91324
Bela 197160	Ecaterin 13165	Ida 75004	Leonora 7:316	Paul 91345	Veronic 67315
Bengia 50566	Erna 99657	Ignatie 913:9	Lidia 3357	Paula 58138	Victor 95007
Ben. a. 38898	Ernesti 8335	Ican 78427	Lina 486	Petru 9071:	Victori 108396
Berrat 63513	Ernan 19121	Lie 8295	Livia 37456	Pietina 37469	Vilma 87:01
Berta 51194	Ervin 106034	Irma 102220	Lorant 108079	Petrian 102 44	Vilhelm 67650
Bertan 29000	Elisavet 63455	Ileana 8301	Leopold 83 7	Pantelie 17004	Vince 44712
Bertold 8323	Etel 48157	Irimie 64619	Laurentz 2272	Rachel 3375	Walter 513
Blaaea 9802	Eugenia 79301	Irina 57570	Lucia 89935	Rafael 107629	Wlad 107152
Bodorel 91537	Eva 8243	Irma 41586	Ludia 108:93	Regina 37340	Zoltan 64581
Bolțijar 4205	Fabian 80076	Ioan 39596	Lucaci 106191	Renea 90709	Zeno 46789
B. sbal 13195	Fani 90729	Iorgovan 8:84	Ludvig 17001	Rezi 4213	Zosim 102491
Cristian 78442	Felicia 107151	Ivor 78251	Luiza 66924	Ricard 119440	Zora 68807
Cornel 107658	Felix 6472	Izabela 39054	Magda 90795	Robert 39416	Zima 23103

Ne rugăm a comanda de cu vreme ca numerii ce-i voiți să nu fie vânduți.

Prețurile

losurilor clasei I.:
a 8-a parte C. 150
a 4-a parte „ 3—
o jumătate „ 6—
întreg „ 12—

Tragerea:

în 19 și 21 Maiu.

Tăiați acest cupon și trimiteți-l nouă:

ȚEDULA DE COMANDĂ.

Cassa de bancă KARL KISS & Co., A. Ges.
Budapesta IV. Kossuth Lajos-u. 13.

Ne rugăm a ne trimite _____ los clasă I a
XXIII loterie, și a planului oficio.

Prețul de K _____ } trimis în marci poștale.
_____ } cu mandat poștal.
_____ } luați-l cu rambursă.

Adresa exactă: } Nume _____
} Locuința, Str. și Nr. casei _____
} Poșta ultimă (comit.) _____